

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 135

van **BART DOCHY**

datum: 12 januari 2022

aan **MATTHIAS DIEPENDAELE**

VLAAMS MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING, WONEN EN ONROEREND ERFGOED

Onze-Lieve-Vrouwekerk Zonnebeke - Onderzoek nevenbestemming

De Onze-Lieve-Vrouwekerk van Zonnebeke is een voorbeeld in de West-Vlaamse frontstreek van een heropgebouwde kerk getuigend van een modernistische aanpak, dit naar het ontwerp van de bekende architect Huub Hoste. Ze wordt beschouwd als de eerste moderne kerk in België.

De beschermde kerk wordt voorbeeldig beheerd door het kerkbestuur in overleg met het gemeentebestuur. De kerktoren werd opengesteld in het kader van project Horizon 2025. De halfronde panoramische ramen in de nok van de toren bieden een prachtig 360° uitzicht op de weidse omgeving, vanop 40 meter hoogte. Daarnaast ligt de kerk vlak bij het prachtige kasteelpark en het regionaal erkende museum.

Er werd een haalbaarheidsonderzoek opgezet en uitgevoerd met belanghebbenden van het gemeentebestuur, de kerkfabriek en specialisten met betrekking tot het onroerend erfgoed. Het resultaat is een structurele nevenbestemming die rekening houdt met de open en modernistische architectuur die deze beschermde kerk zo speciaal maakt.

Naast een permanente plaats voor de eredienst, is er in dit onderzoek in een multifunctionele ruimte voorzien die plaats kan bieden voor cultuur, muziek en evenementen. Er wordt in een sanitair blok, een kitchenette en de nodige techniek voorzien, zodat een structurele nevenbestemming kwaliteitsvol kan gebeuren.

De gemeente nam deel aan de relance-oproep en ondanks het feit dat het totale bedrag geraamd werd op iets meer dan 1.000.000 euro, werd het project niet ontvankelijk verklaard. De richtlijnen voor beschermde kerken baseren zich op de richtlijn betoelaagbaarheid. Deze richtlijn beschrijft enkel werken die het erfgoedkarakter of de kerk zelf restaureren of beschermen. Hierdoor werd de minimale drempel van 750.000 euro niet gehaald.

De andere aanpassingen met verplaatsbare muren, technieken etc. worden volgens deze richtlijn ook niet in aanmerking genomen, waardoor het moeilijk zal worden om ook op een toekomstige oproep in te tekenen. Het project werd dan ook ontwikkeld om het beschermde element zo goed mogelijk te bewaren en de oorspronkelijke visie van de architect te onderlijnen. De kerk kan op deze manier haar erfgoedkarakter volledig behouden. Het is op vandaag dus niet mogelijk ondersteuning te verkrijgen voor het permanent inrichten van een neven- of herbestemming van een beschermde kerk.

**Vlaams
Parlement**

Daarentegen is het voor een niet-beschermd kerk wel mogelijk binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur, Gesubsidieerde Infrastructuur, om in het kader van een nevenbestemming of herbestemming investeringssubsidies te krijgen.

1. Hoe staat de minister tegenover deze verschillende aanpak tussen beschermd kerken en niet-beschermd kerken?
2. Plant de minister een bredere oproep voor beschermd kerken, waarbij een nevenbestemming anders kan worden bekeken en dus niet enkel op basis van de richtlijn betoelaagbaarheid? Wanneer plant de minister hierrond een oproep?
3. Hoe ziet de minister de samenwerkingsmogelijkheden met de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur en de Vlaamse minister van Cultuur, zodat een gecoördineerde aanpak voor onze kerkgebouwen (beschermd of niet beschermd) mogelijk is?
4. Kan de minister een overzicht bezorgen van de aangemelde erfgoed dossiers/premies voor de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Zonnebeke en een actuele status van deze dossiers?

ANTWOORD

op vraag nr. 135 van 12 januari 2022

van **BART DOCHY**

1. De onroerenderfgoedregelgeving voorziet premies voor werken en diensten noodzakelijk voor het behoud of de herwaardering van erfgoedkenmerken en -elementen van beschermd erfgoed. De randvoorwaarden voor erfgoedpremies voor beschermde kerken zijn daarbij niet anders dan voor alle andere types beschermd erfgoed in Vlaanderen. Om neven- en herbestemming van beschermde kerken te ondersteunen, lanceerde ik in 2021 de oproep voor een erfgoedpremie voor 'Herbestemming en structurele nevenbestemming van kerken'. Deze oproep voorziet budget voor werken en diensten noodzakelijk voor het behoud of de herwaardering van erfgoedkenmerken en -elementen van beschermd erfgoed, die daarbij ondersteunend zijn voor de geplande her- of nevenbestemming. Er is dus wel degelijk ondersteuning voor de neven- en herbestemming van beschermde kerken.
Op 16 juli 2021 keurde de Vlaams regering de visienota 'Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen' goed. Deze nota voorziet voor beschermde kerken beperkte premiemogelijkheden voor werken die een kerkgebouw klaarmaken voor meervoudig gebruik. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het inbrengen van nieuwe elementen zoals sanitair, kitchenette en aanpassingen in functie van een betere toegankelijkheid. Vermits dit niet mogelijk is volgens de huidige regels, vraagt dit een wijziging van de regelgeving.
Wat de regelgeving betreft, werken mijn collega Somers en ikzelf nauw samen om daar waar opportuun, coherentie te bewerkstellingen. Ook het 'Programma Toekomst parochiekerken' zal hierover waken.
2. De visienota 'Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen' van 16 juli 2021 voorziet een tweede oproep voor het thema 'Herbestemming en structurele nevenbestemming van kerken'. De resultaten van een evaluatie van de eerste oproep zal gebruikt worden om waar nodig bijsturing te voorzien. Deze oproep is gepland voor 2022 of 2023.
3. Samenwerking is de sleutel voor succes in de aanpak van onze kerkgebouwen. De toekomst van de parochiekerken in Vlaanderen (beschermd en niet-beschermd) is een enorme uitdaging waarvoor we onze krachten moeten bundelen. Dat vormt ook het uitgangspunt van de visienota 'Beleidsmaatregelen voor de her- en nevenbestemming van parochiekerken in Vlaanderen' van 16 juli 2021 die ik samen opmaakte met mijn collega-minister van Binnenlands Bestuur. Daartoe omvat de visienota ook het initiatief om een Platform op te richten dat alle actoren zowel op Vlaams als lokaal niveau zal samenbrengen en zo een gecoördineerde aanpak kan garanderen.
4. De meest recente premieaanvragen voor de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Zonnebeke zijn:
 1. Restauratiewerken Fase 2 – perceel 1 (constructieve werken en buitenwerken) en perceel 2 (glasramen)
Deze premie werd toegekend in 2010 (Ministerieel Besluit 13/04/2010) voor een premiebedrag van 575.892,92 euro en volledig uitbetaald in 2014.
 2. Vooronderzoek stabiliteit
Deze premie werd toegekend in 2015 (Ministerieel Besluit 08/06/2015) voor een premiebedrag van 37.358,51 euro en volledig uitbetaald in 2018.

3. Restauratiepremie: dossier verwarmingsinstallatie
Deze aanvraag werd inhoudelijk goedgekeurd op 23/07/2014 voor een voorlopig premiebedrag van 218.130,18 euro en staat momenteel op de wachtlijst van nog toe te kennen premies.
4. Erfgoedpremie: betonherstel en dakwerken
Deze aanvraag werd inhoudelijk goedgekeurd op 20/01/2021 voor een voorlopig premiebedrag van 635.734,52 euro en staat momenteel op de wachtlijst van nog toe te kennen premies
5. Onderzoekspremies:
 - Opmaak beheersplan
Aangevraagd in 2016 en premiebedrag van 18.004,80 euro uitbetaald in 2018.
 - Voorafgaand stabiliteits- en archeologisch onderzoek Church dugout naast de kerk
Aangevraagd in 2018 en premiebedrag van 16.000,07 euro uitbetaald in 2018.
 - Herbestemmingsonderzoek
Aangevraagd in 2020 met premiebedrag van 17.600,00 euro.
 - Vooronderzoek interieur bij restauratie fase 3
Aangevraagd in 2020 met premiebedrag van 9.768,03 euro.